

EXPUNERE DE MOTIVE

**pentru propunerea legislativă pentru completarea art.15 din
Legea învățământului preuniversitar nr.198/2023**

LEGEA MESERIAȘIOR

*Introducerea calificărilor profesionale **nivel 2**, cu certificare,
la finalul clasei a X-a, în liceele tehnologice*

1) Rezumat executiv

Propunerea legislativă vizează introducerea posibilității de certificare a unei calificări profesionale CNC pe nivel 2 la finalul clasei a X-a în liceele tehnologice, ca etapă intermediară în parcursul existent (nivel 3 după clasa a XI-a și nivel 4 după clasa a XII-a, acolo unde se aplică). Această schimbare este benefică pentru:

- reducerea riscului ca elevii să părăsească școala fără niciun rezultat recunoscut;
- creșterea motivației și a retenției prin „trepte” de progres;
- alinierea cu realitatea legală și socială: la 16 ani tinerii pot munci, iar sistemul trebuie să le ofere opțiunea unei intrări mai sigure și mai calificate pe piața muncii;
- îmbunătățirea calității și relevanței liceului tehnologic pentru angajatori.

Teza centrală: calificările nivel 2 la finalul clasei a X-a nu vor crește abandonul, dimpotrivă, îl pot combate mai ales dacă sunt proiectate ca treaptă de progres (nu „capăt de linie”), cu mecanisme care încurajează continuarea spre nivel 3 - 4 și bacalaureat acolo unde este cazul.

2) Context și problemă

(a) **Abandonul școlar este concentrat în filiera tehnologică.** Din rapoartele Ministerului Educației reiese explicit că cei mai mulți elevi care abandonează liceul provin din filiera tehnologică.

(b) Sistemul actual oferă certificare târziu, iar **riscul este „plecarea cu mâna goală”**. În logica actuală a filierei tehnologice, certificarea calificării profesionale este asociată etapelor superioare (ex. după clasa a XI-a se poate obține certificatul de calificare nivel 3).

În practică, elevii vulnerabili socio-economic sunt exact cei care au dificultăți să „tragă” până la final de a XI-a pentru a avea o certificare utilizabilă.

(c) La 16 ani, piața muncii există, iar sistemul educațional trebuie să răspundă realist. Indiferent ce credem că ar „trebui”, **realitatea este că unii tineri vor încerca să lucreze încă din jurul vârstei de 16 ani.** Dacă sistemul nu le oferă un prag de certificare mai devreme, o parte **intră în muncă precară**, fără recunoaștere formală a competențelor, cu risc mare de ieșire definitivă din educație.

3) Ce propunem (designul măsurii)

Obiectiv: introducerea unei certificări CNC nivel 2 la finalul clasei a X-a, în liceele tehnologice, pentru calificări, pe cât posibil dar și în funcție de specificul pieței muncii locale și regionale, aliniate cu domeniul de pregătire și cu traseul ulterior către nivel 3-4.

Principii de design:

Trepte, nu ieșiri: certificarea 2 este definită explicit ca etapă intermediară, dacă este posibil, conectată curricular cu nivel 3 - 4.

Compatibilitate domeniu: calificarea 2 să fie în același domeniu sau apropiat de pregătire de bază, pentru a evita „rupturi” între X și XI.

Evaluare standardizată: certificarea se bazează pe standarde de pregătire profesională și examinare unitară, similar logicii actuale de certificare din IPT.

4) De ce este benefică certificarea la finalul clasei a X-a

4.1. Beneficiu social: prevenim „abandonul fără rezultat”

Abandonul la transferul sau pe perioada clasei a X-a este dublu față de transferul către clasa a XI-a. Pentru elevii care se pierd din sistem înainte de cls. a XI-a, problema majoră este că părăsesc școala fără o calificare recunoscută, ceea ce îi împinge către muncă informală și precaritate. Certificarea 2 creează o plasă de siguranță.

4.2. Beneficiu educațional: crește retenția prin motivație și sens

În liceul tehnologic, retenția crește când elevul vede utilitatea. Un prag intermediar la final de a X-a:

- transformă progresul în ceva măsurabil;
- reduce demotivarea în anii în care elevii simt că „muncesc mult” fără o recompensă formală.

4.3. Beneficiu economic: intrare mai bună pe piața muncii pentru cei care lucrează

Dacă un tânăr lucrează la 16 - 17 ani, diferența între „fără calificare” și „calificare nivel 2” se vede în:

- șanse mai bune de angajare formală;
- productivitate mai mare;
- mobilitate ulterioară către nivel 3 - 4 (upskilling).

4.4. Beneficiu de echitate: nu îi obligăm pe cei vulnerabili să aștepte până la 18 ani pentru o certificare de bază

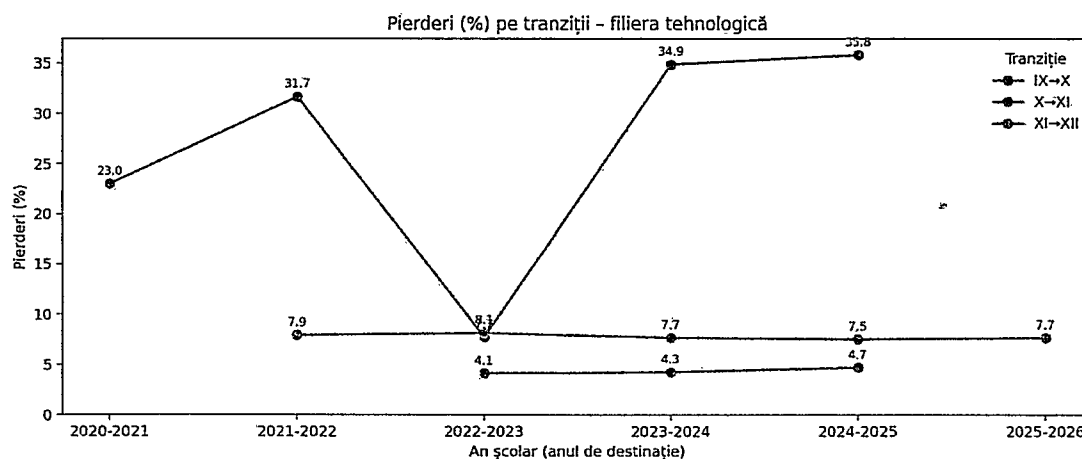
Accesul tinerilor sub 18 ani la calificări de bază este imposibil în afara școlii și chiar și în contextul școlii, mai ales pentru cei fără sprijin familial, fără bani și fără mobilitate. Școala devine locul corect unde această certificare se poate obține mai devreme și mai echitabil.

5) De ce NU va crește abandonul (și poate chiar îl scade)

5.1. Pierderile cele mai mari nu apar după a XI-a, ci înainte și la trecerea de la a X-a la a XI-a.

Pierderi în serie pentru filiera tehnologică în transferul de la... la:

- X→XI este stabil în jur de ~8%;
- XI→XII este mai mic (~4 - 5%);
- IX→X foarte mare (cu excepția anului 2022 - 2023)

Dacă o certificare „ar împinge” masiv ieșirea, te-ai aștepta să vezi efecte de tip „exit după prag”. Însă, chiar și cu certificarea existentă (nivel 3 după XI), tranziția XI→XII este la jumătate față de X→XI. Asta sugerează că un prag de certificare, în sine, nu produce automat un val de ieșiri ci, dimpotrivă, ar putea îmbunătăți rămânerea în sistem.

5.2. Mecanismul corect: „checkpoint” care stabilizează, nu „ușă de ieșire”

Pentru ca nivelul 2 să reducă abandonul, propunerea include mecanisme clare:

- punte curriculară: competențele de nivel 1 - 2 sunt primele module din nivel 3 - 4;
- stimulente de continuare: burse/prime de progres, practică plătită/dual, sprijin țintit pentru XI - XII;
- semnal către angajatori: subvenții sau facilități pentru angajatori condiționate de continuarea elevului în educație (muncă + școală), nu de retragere.

Cu aceste elemente, certificarea 2 devine un motiv în plus să rămâi până la a X-a și să continui, nu un motiv să pleci.

5.3. Oricum, la 16 ani unii vor încerca să muncească; măsura reduce riscul de ieșire definitivă

Fără certificare, munca timpurie tinde să fie precaritate și „ruptură” de școală. Cu certificare, crește probabilitatea ca elevul să:

- rămână conectat la domeniu;

- revină/modularizeze traseul;
- continue spre nivel 3 - 4.

6) Riscuri și cum le controlăm

Risc 1: certificarea devine "capăt de linie".

Control: condiționarea beneficiilor (bursă, practică plătită, dual, subvenții) de înscrierea/participarea în a XIa.

Risc 2: scade motivația pentru bac.

Control: menținerea și întărirea rutelor care combină calificarea cu pregătirea pentru bac; consiliere de carieră orientată către venituri mai mari la nivel 3 - 4 față de 1 - 2.

Risc 3: inflație de certificate fără competențe reale.

Control: standarde, evaluatori externi, examinare practică reală și audit periodic.

7) Indicatori de monitorizare (KPI)

Ca să demonstrăm că măsura scade abandonul, propunem monitorizare anuală pe:

- Rata de tranziție $X \rightarrow XI$ în filiera tehnologică (indicator-țintă principal).
- Ponderea elevilor certificați nivel 2 care continuă în XI.
- Rata de tranziție $XI \rightarrow XII$ și finalizare nivel 3 - 4.
- Absenteism, repetenție și transferuri (pentru a separa abandonul de „zgomotul” administrativ).
- Inserție pe piața muncii pentru cei care lucrează (6/12 luni), dar separat pentru „au continuat” vs „au ieșit”.

8) Concluzie

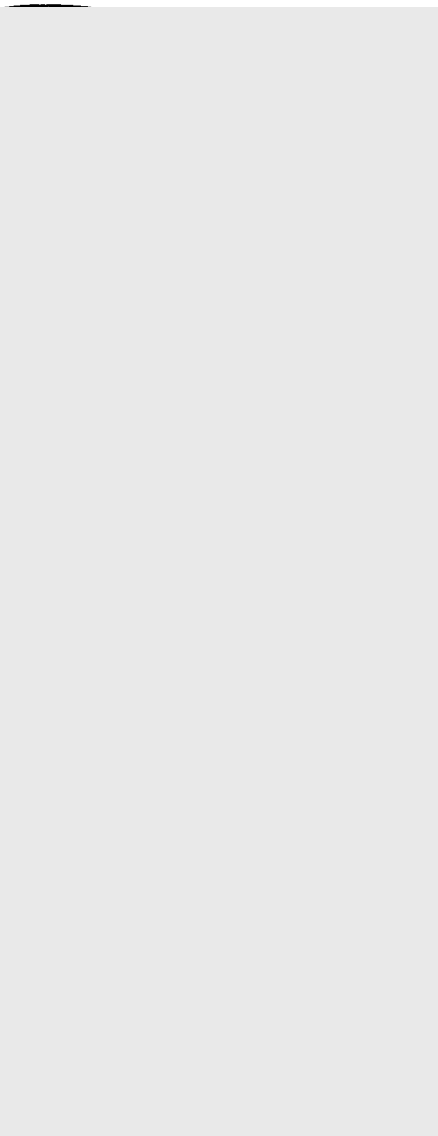
Calificările CNC nivel 2 la finalul clasei a X-a sunt o măsură de realism social, echitate și prevenire a abandonului.

Ele nu subminează traseul spre nivel 3 - 4, ci îl pot întări, dacă sunt construite ca treaptă integrată, cu stimulente și monitorizare. În filiera

tehnologică, unde abandonul este structural mai ridicat, politica inteligentă nu este să „așteptăm” până la a XI-a, ci să introducem rezultate intermediare recunoscute care țin elevul în sistem și îi cresc șansele pe piața muncii.

Având în vedere argumentele prezentate mai sus, înaintăm Parlamentului României, spre dezbatere și adoptare, prezenta propunere legislativă.

INIȚIATORI

Nr. crt.	NUME ȘI PRENUME	SEMNĂTURA
1.	Raluca TURCAN – Deputat PNL	
2.	Corina ATANASIU – deputat USR	
3.	GABRIEL ANDRONACHE	
4.	ROMAN FURIN PNL	
5.	NEACȘU ANDREEA – FIRUTA	
6.	MATEI ANETA – PNL	
7.	CIMPEAN OVIDIU PNL	
8.	SEBASTIAN IDAL BURDUJA BUL	
9.	Cyprian Pardeș PNL	
10.	ȘTEFAN DUMITRU	
11.	GHEORGHE DANIEL	
12.	ALINA GORGHIU	
13.	CIROBOTANU DOROS	
14.	MITITELO EDUARD-TATIAN	

LISTA SEMNĂTURI *completarea art. 15*
LEG pentru propunerea legislativă pentru *re-*
din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023

[illegible]

completarea art 15

[illegible]

LISTA SEMNĂTURI

LEGE pentru ^{CE} completarea art. 15 din Legea
învățământului preuniversitar nr. 198/2023

NR.	DEPUTAT/SENATOR	SEMNĂTURĂ	PARTID
24	PIGHAN CIPRIAN		USR
25	ALECSANDRU NICOLAE		USR
26	POLYANNA HANGAN		USR
27	GIURGIU ADRIAN		USR
28	Paraschivescu Ovidiu		USR
29	Rodeanu Bogdan		USR
30	SENDROIU VLAD-IOAN		USR
31	BLAGA DANIEL		USR
32	GIMA GEORGE		USR
33	BOTEZ MIHAI-CATALIN		USR
34	BERESCU MONICA-ELENA		USR
35	STEFAN CLEOPHE		USR
36	CIBU DEACONU RUXANDRA		USR
37	CERNIC SEBASTIAN		USR
38	RUS VASILE-CIPRIAN		USR
39	LAZAR TEODOR		USR
40	CHEORCHIV ANDREI		USR
41	BULAI IULIAN		USR
42	BERESCU MONICA-ELENA		USR
43	STABO OVIDIU		USR

LEG E pentru propunerea legislativă pentru

din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023

[illegible]

15

LEGE pentru

art.

din Legea

învațământului ^{Computarea} preuniversitar nr. 198/2023

[illegible]